REPUBLIKA

ROK I. | ŁÓDŹ, CZWARTEK 27 GRUDNIA 1923 r. | NUMER POJEDYNCZY MK. 100.000 | № 34

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49. TELEFON 22-14. | WYDANIE PORANNE. | GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDN. RĘKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA S

Czy Europa uzna rząd sowietów?

Stanowisko Anglji i Włoch.

WARUNKI UZNANIA ROSJI PRZEZ ANGLJĘ.

BERLIN, 26 grudnia — Aj. Wolfa donosi z Londynu: „Westminste Gazette" pisze: Uznanie rządu sowietów przez Wielką Brytanję i wznowienie stosunków handlowych z Rosją nastąpi wkrótce po ustąpieniu Baldwina. Dotychczasowe rokowania dowiodły, że rząd moskiewski gotów jest uznać przedwojenne długi Rosji w Anglji, domaga się natomiast odszkodowania za poparcia udzielone przez aljantów „białym armjom", jako ta odpowiedź bliskiego nawiązania stosunków uważają tu niedawno zawartą przez sowiety umowę z jedną z firm angielskich na 400 tys. funtów.

Sowieckie sfery polityczne twierdzą, że Rosja jest usposiobiona pokojowo, ale do Ligi Narodów w jej dzisiejszej postaci nie chce przystąpić.

WŁOSKO-SOWIECKIE ROKOWANIA HANDLOWE.

AW. — RZYM, 26 grudnia — Według doniesień tutejszych pism, rokowania włosko sowieckie w sprawie układu handlowego postępują szybko naprzód i w tym celu do Rzymu przybyła specjalna misja sowiecka pod przewodnictwem Godrjakowa.

Włosi mają otrzymać koncesje na eksploatację pól naftowych na Kaukazie na urządzenie kopalń węgla w Zagłębiu Donieckim oraz otrzymali już jedną koncesję rolną na Ukrainie. Włochy mają dostarczyć robotników, rzeczoznawców i kapitalistów.

Według ostatnich wiadomości sowiety przyjęły i ratyfikowały układ z grupą włoską odnośnie eksploatacji pól naftowych. Chodzi tu mianowicie o tereny rozciągające się na przestrzeni 18 tysięcy dziesięcin w okręgu Signow w Gruzji. Należy zaznaczyć, że wspomniana strefa eksploatacji włoskiej leży w obrębie linji kolejowej Baku Tyflis, Batum, co umożliwi szybki transport produktów do Włoch.

AW. — WIEDEŃ, 26 grudnia — Według doniesień „Neue Freie Presse" z dyplomatycznych kół włoskich, rząd włoski miał powziąć decyzję w sprawie zamianowania swego przedstawiciela przy rządzie moskiewskim. Na stanowisko to powołany ma być obecny min. poczt i I. Cesaro.

WALKA O KONCESJE ROSYJSKIE.

PARYŻ, 26 grudnia — Ze źródeł dobrze poinformowanych donoszą, że niemieccy przemysłowcy z Zagł. Ruhry usiłują do spółki z francuskiemi koncernami przemysłowemi w Lotaryngji wyjednać koncesje na niektórych terenach rosyjskich, a szczególnie w Donieckiem Zagłębiu węglowym. Część produk[cji] rosyjskiej miałaby być dostarczo[na] Francji na rachunek odszkodowań.

Połączenie plasów ekspanji gosp[o]darczej w Rosji z problematem repar[a]cyjnym stanowiłoby jądro polityczn[ej] tej kooperacji francusko-niemieckiej.

Warto podkreślić, że pertraktacje [w] tej sprawie prowadzą osobistości z n[ie]mieckiego świata politycznego z prz[ed]stawicielami przemysłu francuskie[go] bez udziału rządu niemieckiego.

Ze strony francuskiej przewodnic[zy] tym naradom znany sen. de Monzi[e,] który jak wiadomo, jest gorącym zw[o]lennikiem gospodarczego zbliżen[ia] francusko-rosyjskiego. Realizacja pla[nu] powyższego przyczyniały się do zbliż[e]nia między Francją a Rosją, a jednocz[eś]nie pozwoli Francji wyciągnąć korzy[ś]ci z wyjątkowej sytuacji Niemiec w R[o]sji.

Nowy memorjał Niemiec do Francji i Belgji.

PAT. — PARYŻ, 26 grudnia — Memorjał niemiecki wręczony Poincaremu wyraża poglądy niemieckie na sprawy polityczne i administracyjne, nie poddając dyskusji całokształtu sprawy odszkodowań.

Charge d'affaires niemiecki odczytał dokument, poczem Poincare zażądał pewnych wyjaśnień.

Rząd Rzeszy pragnąłby widzieć usunięcie barjery celnej, oraz zniesienie opłat, pobieranych na terenie okupowanym. Rząd Rzeszy pragnąłby współpracować w ukonstytuowaniu Banku Reńsko-Westwalskiego, oraz domaga się powotnego przyjęcia na służbę wydalonych funkcjonarjuszów, żądając powrotu niemieckich kolejarzy i przewoźników.

Rady Ministrów w Paryżu i Brukseli zajmują się zbadaniem pytania, czy propozycje niemieckie podyktowane są istotnie chęcią ułatwienia budowy życia ekonomicznego oraz spłaty odszkodowań.

PAT. — LINDYN, 26 grudnia — Ambasador niemiecki zawiadomił rząd Wielkiej Brytanji o nowych krokach, poczynionych przez Rząd Rzeszy w Paryżu i Brukseli.

Orędzie kanclerza Rzeszy do narodu niemieckiego.

PAT. — BERLIN, 26 grudnia — Za pomocą radjotelefonu ogłoszono dziś w całych Niemczech, polityczne orędzie świąteczne kanclerza Marxa.

Kanclerz przedstawia na wstępie w jaskrawych barwach zubożenie i głód w Niemczech, wyraża zagranicy podziękowanie za ofiary na rzecz głodnych, podkreśla solidarność niemców całego świata, wspomina o niemcach wydalonych z krajów okupowanych oraz o tych, znajdujących się w więzieniach francuskich, wreszcie stwierdza rozpadanie się ongi zamożnego stanu średniego.

Orędzie zaznacza w dalszym ciągu, że w Niemczech jest 1 i pół miljona bezrobotnych i 2 miljony częściowo zatrudnionych. Pozatem w krajach okupowanych jest również 2 miljony bezrobotnych i także ilość częściowo zatrudnionych.

Następnie wspomina kanclerz o redukcji urzędników, będącej wynikiem niezbędnych oszczędności. W końcu orędzie kanclerza składa silne przyrzeczenia, że naród niemiecki i rząd Rzeszy będą starali się wypełnić w miarę możności zobowiązania dotyczące odszkodowań.

—XX—

HR. MAURYCY ZAMOYSKI W PIATEK PRZYJEŻDŻA DO WARSZAWY.

PAT. — WARSZAWA, 26 grudnia — Wbrew wiadomościom umieszczonym w niektórych dziennikach, poseł Maurycy Zamoyski dotychczas jeszcze z Paryża nie przybył. Przyjazd jego spodziewany jest w piątek.

ŚMIERĆ WŁODZIMIERZA TETMAJERA

AW. — KRAKÓW, 26 grudnia — W dniu dzisiejszym rano zmarł na udar serca Włodzimierz Tetmajer, wybitny artysta malarz w 63 roku życia, bawiąc podczas świąt u zięcia d-ra Hybickiego. Ś. p. zmarły w roku 1911 wszedł do parlamentu austrjackiego jako poseł z ziemi krakowskiej, swe obowiązki poselskie spełniając aż do chwili uzyskania naszej samodzielności. W ostatnich latach usunął się od życia politycznego, oddając się jedynie sztuce. Osierocił 6 córek, z tych 5 zamężnych i jednego syna. Drugi starszy syn padł na polu chwały w walce z bolszewikami, jako porucznik ósmego pułku ułanów.

HOŁD FRANCJI DLA P. CURIE-SKŁODOWSKIEJ.

PAT. — PARYŻ, 26 grudnia — Rząd francuski złożył dziś w Sorbonie uroczysty hołd pani Curie-Skłodowskiej oraz jej małżonkowi. Obecni byli: Prezydent republiki Millerand, rektor uniwersytetu p. Acpeld, minister hygieny Straus oraz liczni przedstawiciele światu naukowego.

PAT. — PARYŻ, 26 grudnia — W dniu dzisiejszym jako w 25 rocznicę odkrycia radjum przez p. Curie i jego małżonkę p. Curie-Skłodowską, minister hygieny Straus dokonał uroczystego otwarcia ochrony dla ubogich imienia Curie.

—:o:—

Anglja jest usposobiona pokojowo. Nie zapomina jednak o wzmacnianiu armji.

PARYŻ, 26ż grudnia — „Temps" donosi, że według wiarogodnych informacji, angielski charge d'affaires w Waszyngtonie w towarzystwie księcia Sutherland prowadzili z prezydentem Coolidge godzinną rozmowę, wskazując mu na konieczność zwołania międzynarodowej konferencji dla ograniczenia zbrojeń powietrznych. Prezydent Colidge odpowiadział, zdaniem rzeczoznawców amerykańskich, chwila obecna nie nadaje się do zwołania podobnej konferencji.

LONDYN, 26 grudnia — Prasa donosi że po dokonaniu prób, trzymanych w [ta]jemnicy, nowa olbrzymia łódź podwod[na] XI wypuszczona przez admiralicję wi[el]ko-brytańską powraca do bazy swej Chatham. Łódź ta jest największa i n[aj]szybsda z dotąd istniejących: załogę stanowi 100 ludzi.

Zakłady państwowe w Shelesche zbudowały nowy aeroplan bojowy, któ[re]go szybkość dochodzi do 320 kilometr[ów] na godzinę i który może się wznieść [na] wysokość 7000 metrów w przecią[gu] 8 minut.

Sytuacja ekonomiczna Francji.

PAT. — PARYŻ, 26 grudnia — Rozdano w senacie raport Berangera, ustalający między innymi budżet na rok 1924. Według tego budżetu dochody wynosiłyby 25 miljardów 950 miljonów, wydatki 23 miljardy 382 miljony, pozostałaby nadwyżka 568 miljonów franków. Beranger uważa w tym raporcie, że sytuacja ekonomiczna Francji w przeddzień rok[u] 1924 przedstawia się bardzo pomyślnie.

Bilans handlowy, który w roku 19[22] zamknięty był deficytem wynoszącym gór[ą] 23 miljardy, obecnie został zrówno[wa]ważony.

Nieawansowanie urzędników — nowym źródłem „oszczędności".

Na wniosek ministra skarbu — ze względu na konieczność wykorzystania wszelkich źródeł, któreby przysporzyły skarbowi państwa oszczędności, tudzież w celu pewnego medotycznego uporządkowania stosunków awansowych wśród funkcjonarjuszów wszystkich działów służby państwowej. Rada Ministrcw uznała za niezbędne ograniczyć czasowo swobody awansowania funkcjonarjuszów państwowych.

Nominacje na stanowiska służbowe w drodze awansowania we wszystkich władzach, urzędach państwowych zasadniczo mają być dokonywane w dwóch terminach w roku z ważnością od dnia 1 stycznia i z ważnością do dnia 1 lipca, przy uwzględnieniu odnośnych przepisów ustawowych, co do początkowego terminu asygnowania i wypłacania awansowanym funkcjonarjuszom państwowym ich uposażenia służbowego.

Powyższa zasada niema zastosowania w tych wypadkach, gdy odnośne przepisy ustwowe wręcz nie zezwalają na pełnienie obowiązków na danem stanowisku bez uprzedniego dokonania formalnej nominacji na to stanowisko.

Wyjątki od powyższej zasady są d[o]puszczalne jedynie w odniesieniu do st[a]nowisk samodzielnych i kierowniczyc[h] gdy interes służby wymaga, nie inacze[j] jednak, jak za każdorazową zgodą Ra[dy] Ministrów, lub w odniesieniu d[o] wszystkich stanowisk służbowych be[z] potrzeby odwoływania się do Rady M[i]nistrów, gdy chodzi o dokananie nomi[i]nacji w drodze przeniesienia w tym s[a]mym stopniu służbowym z jednego st[a]nowiska na inne stanowisko służbowe.

TRZĘSIENIE ZIEMI W KORDYLJERACH.

AW. — PARYŻ, 26 grudnia — Hava donosi o nowem gwałtownem trzęsieni[u] ziemi w południowej Ameryce. Tym razem trzęsienie ziemi miało miejsce w wschodnich Kordyljerach. Zniszczon[e] zostały 3 gminy. Nie brak ofiar w ludziach. Wsamem mieście Bogotta trzęsienie wyrządziło znaczne straty.

—:o:—

Zwycięski pochód postępu.

Tak jeszcze niedawno prasa endecka umnie wołała, że świat idzie na prawo, zaledwo po pół roku mówić już można iało o bankructwie reakcji wszechiatowej. Nie dziwota, bo reakcja pojenna oparta była na nader kruchych dstawach. Reakcja przedwojenna byprzynajmniej „pacyfistyczna".

Wychodziła ona z założenia, że ponie aż mamy od dłuższego czasu pokój zeętrzny, więc rządy mogą zapomocą tężnego wojska i policji wydać wojnę ewnętrzną klasom i narodowościom wyiedziczonym. Ale i ten „pacyfizm" ozała się niebawem chimerą, bo reaka i szowinizm wewnętrzny jest nie do myślenia bez wojny zewnętrznej.

Wybuchła woja światowa. Klasy i rody panujące potrzebowały pomocy as i narodów opanowanych, a przeto ecvano tym ostatnim wszelak e wolści, a światu wieczny pokój. Lecz ednak nie zakończył się tak, jak przyekano — bez zwycięzców i zwycięzoych, lecz tryufatorzy podyktowali bezzględnie warunki. Aliści w ten sposób urzone zostało także istnienie zwycięzów. Reakcja powojenna straciła pod bą grunt ekonomiczny i pacyfistyczny dlatego rychlej musiała upaść.

Zwiastunem zmierzchu reakcji jest wy k wyborów w Anglji. Wyborcy angielyi, którzy zgotowali klęskę partji konrwatywnej potępili tę ostatnią ze wzglę w coprawda czysto wewnętrznych: nie cieli, ażeby przez zarzucenie wolnego onopolu i przez zaprowadzenie ceł prokcyjnych zdrożały artykuły pierwszej trzebny, jakkolwiek konserwatyści łuili wyborców stanieniem rzeczonych oduktów przez zniesienie cła od impori eksportu kolonjalnego.

Ale cały ten system protekcyjny otrym był na przesłance że W. Brytanja że stanowić rynek zamknięty, samowy rczalny, a przeto Niemcy i Rosja mo być pozostawione ich własnemu lowi.

Wzgląd ten sprawił, że stosunkowo godna reakcja angielska wywierała elki wpływ na spotęgowanie reakcji za granicami Anglji, gdzie reakcja ta ystępowała w formie już znacznie orzejszej.

Ani Mussolini we Włoszech, ani Poincare we Francji nie czuliby się tak swoodnie, gdyby nie świadomość, że w Anlji istnieje rząd konserwatywny, który milcząco aprobuje, jeżeli nie ich politykę (bo ta była skierowana dobitnie przeciw interesom angielskich) to ich polityczne metody.

Zresztą, o ile się tyczy Francji, to i polityka zewnętrzna Poincarego znalazła poparcie u Baldwina. Znajdujący się już obecnie w przededniu dymisji wsponiany premjer angielski starał się dojść z Poincarem do porozumienia w sprawie szkodowaniowej, ustępując mu na każdym kroku, a Poincare rozumiał, że dopóki u steru rządu angielskiego znajdują się konserwatyści, może on nadal uprawiać swą politykę silnej ręki. W rezultacie problem reparacyjny nie został rozwiązany, a katastrofa Niemiec popychała w przepaść całą Europę.

To też Poincare bardzo się lękał wyborów angielskich. Sam fakt, że Baldwin urządził wybory przedwcześnie, co znaczyło, że nie jest pewny nastroju w kraju, napełniało Poincarego trwogą, i skłoniło go do ratowania wszystkiego co można. Chcąc wobec wyborców nagielskich upozorować zwycięstwo Baldwina w polityce zewnętrznej, Poincare uwzględnił jego życzenia, aby wyznaczono komisję międzynarodową rzeczoznawców, celem zbadania zdolności płatniczej Niemiec, cofając postawione przedtem warunki, które utworzenie takiej komisji umożliwiłoby. Ale pomoc okazana Baldwinowi przez Poincarego bądź przyszła zapóźno, bądź nie została przez wyborców wzięta poważnie i Baldwin stracił grunt pod nogami.

Rezultat wyborów angielskich nie omieszkał wywrzeć wrażenia niemal we wszystkich państwach.

Mussolini rozluźnił nieco pętlicę, która dusiła naród włoski, i wykazuje skłonność nawrotu od dyktatury do parlamentaryzmu. Chce on także poprawić sytuację gospodarczą państwa przez nawiązanie stosunków z Rosją. W Stanach Zjednoczonych osłabienie reakcji daje się we znaki przez ujawnioną ze strony prez. Coolidge'a gotowość do uznania Rosji, pod pewnemi warunkami, co się stało na żądanie kół liberalno-mieszczańskich i robotniczych.

Niemniejszy skutek widać w samej Francji. Poincare wkroczył już na drogę rozumnego załatwienia sporu odszkodowaniowego. Pertraktuje bezpośrednio z Niemcami a skłonny jest do zgodzenia się na konferencję aljantów (nie wykluczając Ameryki) celem usunięcia bolączki reparacyjnej, która omal nie wysadziła w powietrze całej ententy. To co czyni obecnie Poincare jest dopiero początkiem, bo liczy on jeszcze ciągle na to, że w Aanglji liberałowie połączą się z konserwatystami i do rządu Labour Party, przy cichym poparciu liberałów, lub choćby lewego ich skrzydła, nie dojdzie. Na co jednak nie może się zdobyć rzecznik francuskiego konserwatyzmu na to zdobywają się jego przeciwnicy polityczni, którzy zaglądają prawdziwie prosto w oczy.

Odgłosem opinji opozycyjnej we Francji była ostatnia długa mowa socjalisty umiarkowanego Leona Bluma, w izbie deputowanych. Sporządzając bilans okupacji Ruhry, mówca na podstawie cyfr dowiódł, że przyniosła ona Francji dotkliwe straty materjalne. Pozatem wzmocniła ona w Niemczech reakcję militarystyczną z jednej strony i komunistów z drugiej przeciwko partjom umiarkowanym i demokratycznym, które pragną porozumienia z Francją. Ruhra, zdaniem mówcy, to spadek franka francuskiego, codzienne podrażanie chleba, nędza ogólna, odmawianie pracownikom odszkodowań a w perspektywie wojna...

Czy i w Polsce odbiły się skutki klęski konserwatyzmu angielskiego? Cudzoziemiec, obserwujący nasze stosunki zdaleka, miałby wszelkie prawo do odpowiedzi twierdzącej bo akurat w tym czasie upadł rząd reakcyjny Chjeno-Piasta. Nie ulega także kwestji, że gdyby u nas odbyły się teraz wybory, to ludność zgotowałaby Chjenie jeszcze większą porażkę niż wyborcy angielscy protekcjonistom.

Ale trudno twierdzić, że brylowcy, którzy się oderwali od „Piasta", obalając rząd chjeński, działali pod wpływem zwycięstwa liberałów i robotników angielskich.

Fakt jednak pozostał faktem że rząd reakcyjny odszedł w samą porę.

Niestety, z powodu bezwładu sejmu nie zastąpił go rząd postępowy, lecz powstał gabinet bezbarwny. Jeszcze większa szkoda, że nowy rząd nosi na sobie piętno apolityczności.

W czasie teraźniejszym polityka zewnętrzna ma wszelkie szanse wysunięcia się na przedni plan zagadnień państwowych Polski. Dotychczasowe hasła zostały już poważnie nadszarpnięte i lada dzień może ich zdruzgotać do szczętu. Tzeba więc szukać nowych drogowskazów. Oby wodzireje sejmowi nie przyszli z niemi zapóźno i nie okazali się mądrymi po szkodzie. Postęp znajduje się w zwycięskim pochodzie, a fal czasu — według poety — nic nie powstrzyma, bo świat pójdzie swoją drogą.

ADMONITOR.

J. Keynes o wolnym handlu i bezrobociu w Anglji.

Poniżej podajemy drugi artykuł znanego ekonomisty angielskiego Johna Keynesa, napisany w obronie tezy wolnego handlu.

Nie można próbować wyleczyć bezrobocia, jeżeli się nie zna jego przyczyn Zawsze byłem przekonania, że cztery są główne przyczyny bezrobocia i że wątpliwości mogą powstać tylko co do względnej wagi każdej z tych przyczyn.

Ciężkie bezrobocie, powstało w Anglji wskutek niezwykle gwałtownego wahania sie handlu. Przechodziliśmy przez cierpienia inflacji kredytowej, po której nastąpiła nieuniknona reakcja, zaostrzona jeszcze przez urzędową politykę deflacyjną.

Lecz w jaki sposób taryfa celna ma zapobiedz fenomenowi depresji handlu ciążącemu na całym świecie? Stany Zjednoczone cierpiały na taką samą falę bezrobocia, pomomo wałów ceł ochronnych.

Drugą przyczyną bezrobocia jest obecna sytuacja w Europie ze swym bezpośrednim lub pośrednim oddziaływaniem. Ale czy wojna celna pomoże światu do stworzenia stałych warunków gospodarczych? Na zasadzie cyfr dowieść można, że pominąwszy różnice cen, objętość wywozu angielskiego do Francji i Niemiec nie zmniejszyła się od roku 1914 lecz przeciwnie jeszcze się zwiększyła. A więc taryfa celna nic nie pomogła Francji, ani zdewaluowane pieniądze nie pomogły Niemcom.

Trzecią przyczyną są wysokie koszty angielskiej produkcji. Kosztów tych nie można liczyć w pieniądzach, ale w towarach ofiarowanych za określoną ilość środków spożywczych. Dlatego Anglja jest o 20 proc. droższą niż przed wojną i dlatego sprzedaje ilościowo 3 30 proc. mniej. Otóż jest rzeczą jasną, że cła pogorszą jeszcze sprawę, bo zwiększą ciężary.

Czwartą przyczyną jest przyrost ludności. Anglja ma więcej ust do nakarmienia i więcej rąk do zajęcia się pracą. Czytelnicy wiedzą — pisze Keynes — że takt ten przejmuje mnie obawą. Ale jest rzeczą jasną, że mo.emy tu działać tylko przez rozszerzenie naszego rynku zagranicznego, by sprzedawać więcej towaru i wyzyskać środki do zapłacenia potrzebnego importu.

Przejdźmy do ogólnych argumentów do bezpośredniej statystyki. Import towarów zawiera niektóre artykuły jak ołów, miedź, cynę, olej skorę itd. będące pod pewnym względem surowcami Oprócz tego Anglja importuje gotowe wyroby wartości 130 miljonów rocznie czyli o wiele mniej, niż przed wojną. Wielka część wartości tych towarów polega właśnie na surowcach, które zawierają, a których Anglja mieć nie może. Największym artykułem wwozu są towary jedwabne. Niektórych artykułów zupełnie nie wytwarza. Znowu inne, jak automobile, są już obłożone cłem. Wartość pracy przemysłowej, którą by się uzyskało gdyby się usunęło z wywozu wszystkie towary, mogące być wyrabiane w kraju po miljonowej cenie, wynosiłaby rocznie nie więcej trzydziestu do 40 miljonów. A siły robotnicze wymagane do tego musiały by być wyspecjalizowane i posiadać wysokie kwalifikacje i nie mogłyby się rekrutować z pośród obecnych bezrobotnych. Wielka zaś masa angielskich bezrobotnych rekrutuje się z przemysłów, którym przywóz towarów gotowych nie czynił konkurencji.

INDJE PRZECIW ANGLJI.

LONDYN, 23 grudnia — Kongres narodowy indyjski w Delhi uchwalił bojkot wszystkich towarów angielskich, poza automobilami, środkami żywności, sprzętami i szkłem, bez których Indje obejść się na razie nie mogą. Bojkot ma być jednak zwolna rozszerzony także i na te towary.

VENIZELOS WRACA DO GRECJI.

PAT. — ATENY, 26 grudnia — Rząd grecki otrzymał od Venizelosa zgodą na przybycie do Grecji na pewien czas dla wzięcia udziału w uporządkowaniu sytuacji w kraju. Venizelos obstaje przy swem postanowieniu nie powraca do życia politycznego.

WYKRYCIE SPISKU REWOLUCYJNEGO W PORTUGACJI.

PAT. — MADRYT, 26 grudnia — Potwierdza się wiadomość o wykryciu spisku, który miał wybuchnąć 28 grudnia w postaci ruchu rewolucyjnego w Hiszpanji i Portugalji. Dokonano licznych aresztowań wśród komunistów w Madrycie, Sewilly i Bilbac oraz w centrach górniczych i przemysłowych. Stwierdzono istnienie licznych organizacji komunistycznych działających pod płaszczykiem towarzystw sportowych.

—·—

UROCZYSTOŚCI WATYKAŃSKIE.

RZYM, 26 grudnia — Papież dnia 23 b. m. odbył swój trzeci publiczny konsystorz, na którym poświęcił nowych kardynałów, monsignorów Lucidi i Galli.

W uroczystości wzięła udział kilkutysięczna publiczność, wśród niej liczni amerykanie. Świetność obrzędu przewyższała wszystkie dotychczasowe podobne ceremonje watykańskie. Konsystorz odbył się nie w Sali królewskiej, jak zwykle, lecz d Sali Błogosławieństw, która się wznosi ponad fasadą Bazyliki Św. Piotra i z której obecny Papież po swoim wyborze błogosławił lud zgromadzony na placu przed Bazylika.

Ojciec Święty, jakkolwiek wyglada silnie i zdrowo, cerę miał bledszą, niż poprzednio, w głosie i w ruchach widoczne było pewne zmęczenie. W kołach watykańskich utrzymują, że papieżowi, który lubił dużo ruchu i powietrza dokucza zamknięcie się w pałacu watykańskim.

GERMAINE BERTON UNIEWINNIONA

PAT. — PARYŻ, 26 grudnia — Oskarżona o zabójstwo sekretarza „Action Francaise" Marjusza Platean, Germaina Berton została uniewinniona przez sąd przysięgłych.

ZMNIEJSZENIE LICZBY DEPUTOWANYCH WE FRANCJI.

PAT. — PARYŻ, 26 Żgrudnia — Izba deputowanych omawiając sprawę liczby deputowanych przyszłej izby, przyjęła poprawkę Louchera, ustalającą liczbę deputowanych na 599 zamiast dotychczasowych 626.

—·—

DEMARCHE RZĄDU NIEMIECKIEGO

WIEDEŃ, 26 grudnia — Acht Uhr Blatt donosi z Berlina, że rząd niemiecki zamierza podjąć na nowo demarche w Paryżu i w Brukselji o dokładne sformułowanie w kwestji, co do których rząd niemiecki mógłby podjąć rokowania z Francją. Będzie to uzupełnienie pierwszego demarche prośby o podjęcie rokowań.

Wiadomości bieżące.

GRUDZIEN 27 CZWARTEK	Dziś: Jana ap. i ewang. Jutro: Młodzianków mm. —:— Wschód słońca o g. 7.40 Zachód o g. 3.26 Wsch. księżyca o g. 1.43 p. Zachód o g. 3.18 r. Długość dnia 7.46 Ubyło dnia g. 8.59

USTALENIE WZROSTU DROŻYZNY.

Jak się dowiadujemy komisja do badania zmian kosztów, utrzymania zbierze się w środę, dnia 2 stycznia w celu ustalenia wzrostu kosztów utrzymania w drugiej połowie grudnia. b.

WALORYZACJA CEN BILETÓW KOLEJOWYCH.

Sekcja taryfowa min. kolei zwołuje po Nowym Roku konferencję kierownictw ruchu, celem zaznajomienia się w systemie waloryzacji cen biletów, wchodzącej w życie z dniem 1 stycznia 1924.

Według obecnego stanu waluty podwyżka cen biletów w dniu 1 stycznia wyniesie 300 proc, tak że bilet 3-ej klasy z Warszawy do Krakowa, wyniesie 12 mil a do Warszawy 5 miljonów

KONKURS SZACHOWY ŁÓDŹ—WARSZAWA.

Wdniu 27 b. m. o godz. 5-ej po poł. rozpoczyna się w lokalu łódzkiego Tow. zwolenników gry szachowej turniej szachowy pomiędzy Warszawą a Łodzią.

Ze strony Warszawy udział biorą: pp. Flamberg, Ławcki, Przepiórka i Szwarcman, a ze strony Łodzi: pp. Daniszewski Gottesdiener, Hirszbajn i Kolski.

W Łodzi będą rozegrane 4 partje w dniach 27, 28, 29 i 30 b. m., w Warszawie również 4 partje w terminach 3. 4. 5 i 6 stycznia 1924 r.

Nowe opłaty akcyzowe. Podwyższone zostały opłaty od zapałek, wina spirytusu, cukru i drożdży o 100 proc.

Papierosy od dziś drożeją. Z dniem dzisiejszym drożeją znów papierosy i sztuka jedna gatunku „Luksosowe A“ kosztować będzie 50 tys. mk., „Luksusowe B“ 35 tys. mk., Najprzedniejsze A. 32 tys. mk., najprzedniejsze B. 27 tysięcy mk., przednie 88 tys. mk. i td. b.

Z referatu prasowego magistratu. W związku z urlopem referenta prasowego magistratu, prezydjum magistratu powierzyło kierownictwo referatu na okres czterotygodniowy zastępcy naczelnika wydziału statystycznego p. Kazimierczakowi. b.

Ze zjazdu wójtów. W dniu onegdajszym stosownie jak zapowiedzieliśmy, odbył się ogólny zjazd wójtów Starostwa łódzkiego.

Sala starostwa okazała się za szczupła na pomieszczenie licznych uczestników zjazdu, wobec czego posiedzenie odbyło się w sali Rady Miejskiej.

Z poważnym sprzeciwem ze strony wójtów spotkał się termin, w jakim ma być sporządzony spis majątków. Termin ten wyznaczony został do dnia 31 grudnia rb.

Drugą trudnością był podział gmin na wiejskie i miejskie. Po ożywionej dyskusji wójtowie postanowili osobiście objeżdżać wsie w celu sporządzenia szczegółowych spisów.

W gminach miejskich spis odbędzie się za pośrednictwem sołtysów i komisji specjalnej w tym celu wybranej.

Po omówieniu jeszcze szeregu spraw związanych z formalną stroną ściągania podatków, zjazd zamknięto. p.

Rejestracja modlących się. Jak nas informuje sekretarz biura folkistów w radzie miejskiej, zarządzający domami modlitwy w obrębie 3 komisarjatu otrzymali wezwanie do komisarza, a następnie polecenie, by w domach modlitwy modlili się tylko ci, którzy zostaną wciągnięci na listę, przedstawioną w komisarjacie.

Zarządzający odpowiedzieli, że jest to technicznie nie możebne, gdyż do domu modlitwy ma każdy wolny wstęp. b.

USIŁOWANIE UCIECZKI WIĘŹNIÓW.

Onegdaj z więzienia przy ul. Milsza usiłowało zbjedz 6 więźniów. Na strzał, dany przez wartowników 4 się zatrzymało, dwóch zaś dostało się na wewnątrz

Na ulicy Zakątnej zostali oni zatrzymani przez rezerwę pilną. Osadzono ich z powrotem pod kluczem.

BÓJKA KATOLIKÓW Z MARJAWITAMI.

W pierwszy dzień Bożego Narodzenia w Zgierzu pomiędzy katolikami, a marjawitami na tle religijnym wynikła bójka, podczas której aresztowano 29 osób.

Dochodzenie prowadzą władze śledcze Winnych osadzono przy wydziale śledczym.

ZABAWA ŚWIĄTECZNA.

Zamieszkały przy ul. Nawrot nr. 45 Adam Siciński będąc w stanie pijanym strzelał na ulicy Juljusza z rewolweru nie mają zezwolenia na rewolwer. Rewolwer skonfiskowano i spisano protokół.

Napad na policjanta. Przy ul. Ogrowej 24, domy familijne Poznańskiego na powracającego ze służby posterunkowego 3 kom. PP. Wacława Pawełczyka napadli Jan Szufejewicz i Stanisław Stokowski podarli na nim ubranie okaleczyli rękę i usiłowali go rozbroić.

Samobójstwo złodziejki. Wczoraj o 11 przed południem 24-letnia Helena Kłosowska bez stałego miejsca zamieszkania i bez zajęcia, prowadzona przez korytarz do daktyloskopji uśpiwszy czujność posterunkowego wybiła szybę na 4 piętrze i wyskoczyła oknem na bruk, ponosząc śmierć na miejscu. K. zostala aresztowaną na gorącym uczynku przy kradzieży sakiewki. Zawezwany lekarz pogotowia skonstatował zgon.

Przejechanie. Na rogu Lutomierskiej i Stodolnianej robotnica fabryki Poznańskich 60-letnia Walerja Kuczkowska, Ciemna 106 została przejechana przez wóz i otrzymała obażrenie ciała.

Zawezwany lekarz pogotowia po dokonaniu opatrunku odwiózł ją do szpitala przy ul. Drewnowskiej.

Skutki ślizgawicy. Na ulicy Dolnej Wschodniej nr. 2 poślizgnęła się i upadła 47 l. Helena Sztrauch pracownica na folwarku Szwarszulca.

Na ulicy Milsza 3 upadł 15-letni Stanisław Gągol, Wiznera 1. Oboje otrzymali obrażenie ciała.

Lekarz pogotowia udzielił im pomocy.

Nożownictwo. Wczoraj o godzinie 3-ej popoł. w sieni domu nr. 10 przy ul. Bednarskiej (za Górnym Rynkiem) ugodzonym został w nogę nożem b. robotnik magistratu 23-letni Józef Kajdancki Zawezwany lekarz pogotowia po udzieleniu pomocy pozostawił go na miejscu.

Co kradną. W banku Handlowym przy ul. Kościuszki 15 skradziono z kieszeni Franciszka Oleksiewicza, Wójtowska 16, Chojny, 24 miljony mk. Podejrzanego o kradzież Jakóba Zabinowskiego, Piotrkowska 200 zatrzymano.

— Ze składu Abrama Hadendorfa nr. 109 przy ul. Piotrkowskiej skradziono kleju na sumę 50 miljonów mk.

— Ze sklepu Reginy Kozłowskiej przy ul. Narutowicza 29 skradziono towaru na sumę 260 miljonów mk. za pomocą wybicia otworu w ścianie.

Opał dla szpitala w Radogoszczu.

Na jednem z ostatnich posiedzeń delegacji wydziału budowlanego, uchwalono między innymi wyasygnować 50 miljonów mk. na oczyszczenie z kamienia jednego z kotłów szpitala miejskiego w Radogoszczu.

Przy tej sposobności radny Praszkier poruszył sprawę nadmiernego spożycia węgla przez ten szpital (50 korcy dziennie

Na wniosek mówcy uchwalono wyłonić specjalną komisję dla zbadania warunków opałowych tego szpitala. Do komisji weszli radni Bartczak i Praszkier oraz p. Fein.

W wykonaniu tej decyzji komisja w asystencji inżyniera Trąbczyńskiego udała się do Radogoszcza, gdzie stwierdziła i zbadała zarówno kotłownię, jak i wszystkie kanały podziemne, w których jest umieszczona komunikacja rurowa i parowa. Informacji udzielał naczelny lekarz szpitala dr. Krakowski.

Komisja stwierdziła, że w zasadzie urządzenie szpitala jest wzorowe. Co się tyczy kwestji opałowej, to dałaby się ona pomyślnie rozwiązać, przy pewnych dość kosztownych przeróbkach. Ze względu jednak na to, że szpital stanowi własność fundatorów, komisja musi się powstrzymać od wniosku zmierzającego do nowych inwestycji na koszt miasta.

Przy obecnym stanie rzeczy, oraz przy dzisiejszej cenie węgla magistrackiego, sam opał kosztuje około miljona mk. dziennie na 1 pacjenta. b.

Niezwykły rabunek na wsi.

W piątek na rynku kupiła żona H. Liszyckiego pół korca kartofli, które Jan Spaczowski odwiósł jej do domu. Tutaj L. zamówiła jeszcze 5 korcy kartofli, lecz chłop oświadczył, że ktoś po te kartofle musi jechać do niego na wieś do Nowo-Solnej.

W sobotę wieczór wybrał się na wieś Liszycki i zabrał ze sobą 120 milj. mk. przyczem nocował u owego chłopa.

W nocy wszedł do chałupy Spaczowski z jeszcze jakimś chłopem i obaj wywlekli L. z łóżka i zamknęli nago w stodole, a sami przeprowadzili rewizję jego ubrania i zabrali owe 120 miljonów mk., zegarek złoty i papierośnicę. Poczem z powrotem sprowadzili zmarźniętego Liszyckiego i kazali mu pod groźbą zastrzelenia użyć podpisać papier, że otrzymał kartofle za owe 120 miljonów.

L. podpisał pokwitowanie i po powrocie do domu zawiadomił o rabunku starostę Remiszewskiego, który objecał zająć się tą sprawą i winnych ukarać. b.

List otwarty.

Do Wielmożnego p. Korala.

Prezesa łódzkiego związku ekspedytorów celnych

w Łodzi.

Na ostatniem posiedzeniu związku ekspedytorów celnych zainicjonowano masowe wymówienie posad urzędnikom przedsiębiorstw ekspedycyjno-cłowych Wniosek ten spotkał się z ogólną aprobatą obecnych i skutek był taki, że w większości przedsiębiorstw spedycyjnych wymówiono już całemu personelowi posady.

W imieniu grupy urzędników pozwalam sobie skierować pod adresem W. Pana najostrzejszy protest za sposób, jakim związek ekspedytorów dąży do ominięcia zapowiedzianej waloryzacji płac, a conajmniej tygodniowej regulacji zarobków wzgl. wskaźnika drożyźnianego. Nie chcemy jednak wierzyć, ażeby związek ekspedytorów, w zrozumieniu własnego interesu nie zdecydował się na jaknajrychlejsze cofnięcie zamierzeń swoich, nie zdając sobie sprawy z fatalnych następstw, jakie może mieć dla nich usunięcie chociażby części urzędników.

A więc, Panie Prezesie towarzystwa waloryzującego nawet podatki państwowe, w interesie Sz. Pana, jakoteż wszystkich członków związku leży cofnięcie tego fatalnego wniosku, który bezwzględnie zaważyć może na egzystencji większości przedsiębiorstw ekspedycyjnych o najszerszej nawet reklamie.

Oczekujemy odpowiedzi Sz. Pana na łamach pisma niniejszego i pozostajemy z poważaniem

za grupę starszych urzędników

Jan Ostrowski.

TARYFY DOROŻEK W ZAKOPANEM.

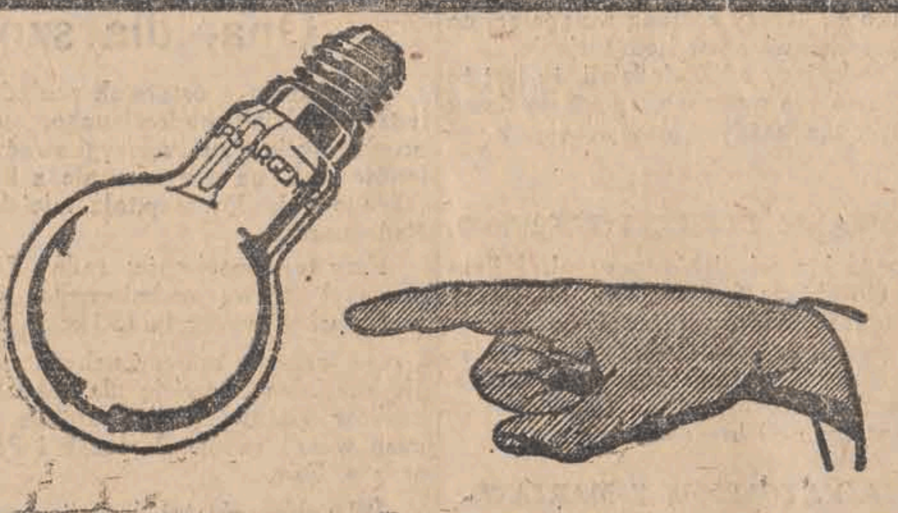
W związku z większym zjazdem gości do Zakopanego, podajemy do ogólnej wiadomości taryfy dorożek i sani w Zakopanem. Chodzi bowiem o zabezpieczenie się przed zdzierstwem furmanów miejscowych. I tak kurs z dw. kolej. do I i II obwodu dla jednokonnej dorożki 150.000 mk., dwukonnej 250.000 mk.

Jazda na wycieczki: drogą okrężną przez Bystrą, Olczą, Ustup do Zakopanego 1-kon. 650.000 mk., 2-kon. 800.000 mk. do Kuźnic, Jaszczurówki, Strażysk, Olczy Krzeptówek w obie strony 1-kon. 400.000 mk., 2 kon. 600.000 mk., do doliny Kościeliskiej (restauracja tam i z powrotem 1,500.000 mk. 1-kon., 2-kon. 3.000.000 mk. Na Cyrhlę z 1-godzinnym czekaniem 1-kon. 1,000.000 mk., 2-kon. 1,500.000 mk, do wodospadów Mickiewicza w obie strony 1-kon. 2,500.000 mk., 2-konną 3.500 tys. mk., do Morskiego Oka 1 kon. 3 miljony mk., 2-konna 4.500.000 mk. Za pakunki ponad 25 klg. wagi ułożone na koźle dopłata do taksy 25 proc. Kurs nocny o 50 proc droższy i zaczyna się od godz. 9 wieczorem do 7 rano.

ŚMIERĆ W BECZCE WINA.

Utopić się w winie w kraju, w którym panuje prohibicja — nie jest rzeczą łatwą! Los ten spotkał p. Ussomanno, który wpadł do beczki z winem głębokiej na 4 metry. Władze skonfiskowały wino.

CHRONI WZROK,

OSZCZĘDZA PRĄD.

5887—

PHILIPS ARGENTA

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE ROSYJSKĄ HERBATĘ NAJLEPSZĄ W SMAKU

POWSZECHNIE ZNANEJ W POLSCE PRZEDWOJENNEJ FIRMY

T-WO HANDLU HERBATĄ

BAZYLI PERŁOW i SYNOWIE

ZAŁOŻONEJ w 1787 ROKU

Oddział w Warszawie, Marszałkowska 52. Telefon 18-50.

„Przedstawiciel w Łodzi Stanisław Kubiak, Aleje Kościuszki Nr. 41, tel. 19-93".

KUPIĘ MOTOR ELEKTRYCZNY

KUPIĘ ZARAZ MOTOR NOWY LUB UŻYWANY Z REGULATOREM, SIŁY 16 H. P. LUB WYŻEJ WIADOMOŚĆ W ADMINISTR. „REPUBLIKA"

ELEKTRYCZNY MOTOR KUPIĘ

Dr. med. BRAUN

Południowa Nr. 32 Specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Przyjmuje od 8—10 i pół 1—2 i od 4 — 8.

Dr. H. SZUMACHER

Chor. skórne i weneryczne przyjmuje od 5 do 7 i pół p. p. w niedzielę i święta od 11—1.

6Sierpnia 1. (Benedykta)

Wykończalnia i farbiarnia poszukuje kierownika farbiarza na towary wełniane i streihgarnowe. Może być natychmiast. „Ofertyp od „Przemysł wełniany". 474—

RAMY LISTWOWE — STYLOWE — i OWALNE wszelkiego rodzaju własnego wyrobu poleca

6341

I. CWILLICH, ŁÓDŹ

ul. Prez. Narutowicza 11 (dawn. Dzielna).

Dr. S. Kantor

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych i włosów Gabinet Röntgena i światło-leczniczy ul. Piotrkowska 144 róg Ewangielickiej Godziny przyjęcia 9—2 6—8 Dla pań 5—6

Dr. Różaner

Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe, leczenie sztucznym słońcem górskim. DZIELNA № 9. Przyjmuje od 8—10 i pół i od 4—8.

„DENSO"

KREM DO ZĘBÓW ANTYSEPTYCZNY KOSMETYCZNY WSZĘDZIE DO NABYCIA

Dr. W. Łagunowski

Gdańska (Długa) № 42. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje od 12—2 i od 5—8.

Dr. Z. Rakowski

Specjalista chorób uszu, nosa, gardła i płuc. Pomorska (Średnia) 10. Przyjm. od g. 12—2 i 5—7.

DR. L. Prybulski

Choroby skórne, włosów. weneryczne i moczopłciowe Leczenie światłem (lampa kwarcowa) i promieniami Rontgena. Zawadzka № 1. Telefon Nr. 25-38. Przyjmuje od 9—1 od 5—8 Dla pań od 4—5 00 (oddzielna poczekalnia)

Dr. J. M. HALTRECHT

Akuszerja i choroby kobiece. Piotrkowska 26 przyjmuje od 10-12 i od 4—6. 524

Dr. Anna Rosenbergowa

Choroby skórne — i weneryczne — (kobiety i dzieci) przyjmuje od 1—2 — i od 3—6. Piotrkowska 1. 32

Dr. Marja Józefów-Lewinsonowa

Cegielniana 6. Chor. wener. i skórn. (dla kobiet i dzieci) Godz. przyjęć od 11 do 3 pp i od 6—8 w. w niedziele i święta d 11—1.

Dr. W. Dutkiewicz

Łódź, Piotrkowska 50 Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 4 — 7 w., w niedziele i święta 9-12

Czcionki stare i zużyte kupujemy w każdej ilości. Zgłoszenia do administracji dziennika „REPUBLIKA"

Zamienie mieszkanie

5 pokoi z kuchnią

w centrum miasta w Bydgoszczy na 2 z kuchnią w centrum Łodzi bliższe szczegóły Zgierska № 36 u gospodarza. 442-1

Sprzedaż Szyb okiennych hurtowa i detaliczna po cenach fabrycznych S. FEINER Łódź, Zgierska 28, w podwórzu.

6775

SZKOŁA TAŃCA W. Lipińskiego

organizuje dla swoich absolwentów specjalne lekcje praktyczne. Bliższe informacje: Ewangielicka 17, front III p.

KALOSZE

Fox-trotty Męskie, Damskie i Dziecinne

BOTY FILCOWE

Pantofle Luksusowe

SKŁAD KALOSZY

Łódź Ogrodowa 2

Sprzedaż hurtowa detaliczna.

10.000.000 nagrody !!!

W niedzielę, wieczorem między ul. Czerwoną a Przejazdem na ul. Piotrkowskiej zgubiono kuferek z dowodami osobistemi (paszportem zagranicznym) i paczkę z listami. Prosi się znalazcę o łaskawe zwrócenie zguby portjerowi ul. Czerwona № 3. 473—1

POŃCZOCHY, RĘKAWICZKI I TRYKOTAŻE

Józef Neumann

PIOTRKOWSKA 120.

— WYROBY POŃCZOSZNICZE — WE WSZYSTKICH GATUNKACH — — I KOLORACH. — —

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD KUŚNIERSKI CH. M. FISZLEWICZ

Wschodnia 51 (róg Cegielnianej)

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY FUTRZANE.

Akuratna obsługa! Ceny przystępne!

Kupno i sprzed

Samowar kupię używany stary. — Wiadomość: Firma „Amerykan" magazyn obuwia. Piotrkowska 83. 6397-2

Rozmaite.

Akuszerka Drzymałowa powróciła Piotrkowska 223, III 250, lewa oficyna.

Nauka i wychow

FRANCUSKIEGO szybko, dobrze nauczam poprawnie Zgłoszenia do adm. „Republiki" sub „S. B." 478—2

Zagubione dokumenty

Szmuklarowski Leopold zagubił kartę zwolnienia z wojska wydaną w PKU Sieradz, również dowód osobisty wyd w Zduńskiej Woli. Miejsce zam. Łódź, ul. Skwerowa 18. 6465—3

Zgubiono tymczasowy dowód osobisty na imię Józef Hillel Małot vel Małagold wydany w Łodzi. 368

Zaginął dowód zaliczeniowy № 93 wydany w dniu 29 listopada 1923 roku na imię Sz. Gertler od firmy S. Jelin i I. Rudomin, Sp. Akc. w Łodzi. 391

Prenumerata: w Łodzi mk. 1,900,000 miesięcznie.—Zamiejscowa mk. 2,700,000 miesięcznie.—Zagranicą mk. 3,600,000 miesięcznie. Odnoszenie do domu 100,000 mk. „Republika" z „Expressem Wieczornym" miesięcznie 3.200,000 mk.

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: mk 25.000 za wiersz milimetrowy (na stronie 10 szpalt) W TEKŚCIE: mk 50,000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt). NADESŁANE: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) NEKROLOGI: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt). Zaręczynowe i ślubne i. po tekście mk 20000. Zamiejscowe o 50 proc. drożej. Zagran. o 100 proc drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada. Drobne 25.000. Posady i poszukiwane 15,000. Najmniejsze ogłoszenie 150,000

Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadom.

Za wydawnictwo „Republika" Sp. z ogr. odp.: Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.—Czcionk. „Republiki", Piotrkowska 49.—Tłocznia, Piotrkowska 83.—Redaktor Nacz. Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.